

Toruń, 24.06.2023

Prof. dr hab. Anna Wysocka
Dziedzina Sztuki
Dyscyplina Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki
Wydział Sztuk Pięknych
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

RECENZJA

osiągnięć artystycznych oraz działalności dydaktycznej, organizacyjnej, popularyzatorskiej Pana doktora Marcina Hajewskiego z Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, sporządzona w związku z przewodem habilitacyjnym w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

ZLECENIODAWCA RECENZJI:

Rektor Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, w związku z pismem Rady Doskonałości Naukowej w Warszawie z dnia 30.03.2023 (o sygn. DRKN.Z8.400.50.2022), zgodnie z uchwałą nr X/2023 Rady Dyscypliny ASP w Katowicach z dnia 19.05.2023 poinformował o powołaniu mojej osoby w skład komisji habilitacyjnej z funkcją recenzenta, w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego sztuki Panu doktorowi Marcinowi Hajewskiemu z ww. Akademii.

Analizę i ocenę przedłożonego dorobku przeprowadzę w oparciu o następujące materiały: zał. nr 1 - Autoreferat, zał. nr 2 - Fotograficzna dokumentacja dzieła, zał. nr 3 - Pisemna dokumentacja dorobku, zał. nr 4 - Fotograficzna dokumentacja dorobku, zał. nr 5 - Kserokopia dyplomu doktora.

DANE HABILITANTA:

Pan dr Marcin Hajewski ukończył studia na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie (Filia w Katowicach) na kierunku Grafika w 2000 roku, uzyskując tytuł magistra sztuki, na podstawie dyplomu zrealizowanego w Pracowni Druku Płaskiego prof. Józefa Budki. Stopień doktora sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne otrzymał na Wydziale Artystycznym Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach w 2009 roku. Promotorem przewodu był prof. Waldemar Węgrzyn z ASP w Katowicach, natomiast recenzentami:

1.

prof. Paweł Frąckiewicz (ASP Wrocław) oraz prof. Adam Romaniuk (Politechnika Radomska).

Od 2001 roku Habilitant był zatrudniony w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, kolejno: na stanowisku technologa w Pracowni Druku Płaskiego prowadzonej przez prof. Waldemara Węgrzyna na studiach niestacjonarnych (2001-2002), następnie wykładowcy - ze zmiennymi wymiarami etatu (2003-2010), współprowadząc zajęcia także na studiach stacjonarnych, natomiast od 2011 roku do chwili obecnej pracuje na stanowisku adiunkta w wymiarze pełnego etatu. Prowadzi zajęcia w Pracowni Druku Płaskiego - Podstawy Grafiki ze studentami I i II roku, jednocześnie współpracując ze studentami III, IV i V roku, pod opieką kierownika pracowni prof. Józefa Budki.

Dodatkową praktykę pedagogiczną zdobywał w Wyższej Szkole Technologii Informatycznych w Katowicach, na kierunku Grafika w latach 2012-2016.

OCENA AUTOREFERATU:

We *Wprowadzeniu do Autoreferatu* dr Marcin Hajewski szerzej opisuje swoją drogę artystyczno-pedagogiczną, przedstawioną powyżej. Dowiadujemy się także, że w latach 2004-2005 prowadził warsztaty graficzne dla studentów z Polski, Ukrainy oraz Słowacji, wpisane w Międzynarodowe Warsztaty Artystyczne w Jarosławiu. Ponadto w ramach Akademii Weekendowej, funkcjonującej przy macierzystej uczelni, realizował zajęcia z malarstwa i fotografii (2011-2012). W organizowanym przez ASP w Katowicach cyklu warsztatów dla dzieci i młodzieży „Akademia Młodego Wieku”, prowadził autorskie zajęcia (2018-2019). Dodatkowo współpracował z wydawnictwem prasowym x-press (2005-2007) oraz wykonywał fotografię studyjną dla miesięcznika „Sound & Vision”, dedykowanego branży audio.

W części *Autoreferatu* pt. *Strategia Artystyczna* Habilitant informuje, że po ukończeniu studiów w ASP w Katowicach funkcjonował w różnych obszarach twórczych i zajmował się wieloma formami kreacji artystycznej, wykraczając poza grafikę. Do takich działań zaliczył współtworzenie scenografii teatralnej, animacje i projekcje do spektakli, okładki książkowe oraz fotografię studyjną (zał. nr 4: *Fotograficzna dokumentacja pozostałych zrealizowanych utworów artystycznych i opublikowanych prac oraz dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego*). Niejednokrotnie były to jednak działania komercyjne, które w opinii Habilitanta ograniczały swobodę artystyczną. Praca na uczelni pozwoliła na powrót do wolności w obrębie własnej kreacji.

W tej części *Autoreferatu* dr Hajewski wraca do cyklu pt. *Opowieści cyklistów* (w ww. załączniku znajdują się zdjęcia tych interesujących plastycznie prac), zrealizowanego przed doktoratem, w celu sformułowania istotnej konkluzji: „stałem się archeologiem miejsca, uważnym obserwatorem artefaktów,

dziennikarzem wspomnień (...), a moje prace do dziś są dla mnie swego rodzaju *wrotami do przeszłości*". (Autoreferat, str. 12)

Z kolei cykl litografii doktorskich pt. *Mechanika-niedo-stosowana*, stał się pretekstem do złożenia deklaracji: „Wchodzenie w głąb, przyglądanie się najdrobniejszym elementom, a przede wszystkim budowanie na ich podstawie czegoś nowego i oryginalnego, stało się dla mnie inspiracją i podstawą myślenia o tworzeniu jako takim. (...) Tak więc perspektywa samej obserwacji zaczyna się zmieniać z tej zewnętrznej na wewnętrzną.” (Autoreferat, str. 13)

Konsekwencją tak kształtującej się strategii artystycznej Pana Marcina Hajewskiego stało się zainteresowanie pamięcią, jej niejednoznacznością oraz wyjątkowo skomplikowaną, elastyczną i zmienną naturą.

Wyraziste zasygnalizowanie kwestii podbudowy teoretycznej, związanej z poszukiwaniami twórczymi Habilitanta, stanowiące przekonujące credo artystyczne, stanowiło zasadne wprowadzenie do: *Omówienia wskazanego osiągnięcia artystycznego Myśl niezapowiedziana*. Zapoznajemy się tu z syntetyczną analizą pojęcia - *pamięć* w świetle psychologii, socjologii, kultury, literatury i sztuki. Na tak nakreślonym obszarze, najistotniejszą i najbardziej inspirującą dla Kandydata okazuje się pamięć jednostki, pamięć indywidualna, wychodząca poza porządkujące definicje, a zasadniczy wpływ na nią mają emocje i uczucia. Ten właśnie aspekt, wyodrębniony z pojęcia niezwykle pojemnej pamięci zbiorowej, stanowiący koncentrację na subiektywnej pamięci jednostki, wybiegającej poza normy i nie mieszczącej się w ramach, w której charakter wpisane jest prawo do wszelkiej deformacji przeszłości, stanowi główne pole zainteresowań oraz inspiracji Autora.

Podąża za tym wiodący motyw dwunastu grafik, składających się na wskazane do oceny osiągnięcie - cykl pt. *Myśl niezapowiedziana*. W efekcie dr Marcin Hajewski bierze pod lupę własną pamięć, co w pewnym sensie dla każdego twórcy jest naturalne. Wobec tego, w duchu osobistej, jasno artykułowanej refleksji, Habilitant prowadzi dalsze rozważania, odnosząc je do konkretnych grafik. Zaczyna od dwóch prac o tym samym tytule: *Blizna osobista*. Koncentruje się na ich stronie znaczeniowej, dzieląc się w ich świetle osobistymi refleksjami, zagłębiając w meandry pamięci, a jednocześnie poddając w wątpliwość „szukanie inspiracji w sobie”. (Autoreferat, str. 15) Rozwijanie rozważań o takim charakterze chwilami wydaje się nieco banalne, tym bardziej, że dla każdego artysty pośrednie lub bezpośrednie czerpanie z własnych doświadczeń, z tego, co najbardziej dotykające i z całą siłą przeżyte, wydaje się oczywiste. Dużo lepiej byłoby zastąpić tę autoanalizę szerszym omówieniem strony formalnej habilitacyjnych realizacji plastycznych.

Dalej Habilitant „opowiada” o subiektywnie pojmowanych mechanizmach pamięci i jej składowych (np. rozpamiętywanie, przetwarzanie myśli), przywołując grafiki pt. *Destylator myśli, Indukcja I, Indukcja II*, „ilustrujące” owe mechanizmy. Jednocześnie dr Hajewski wprowadza odbiorcę owych **myśli niezapowiedzianych**, rozróżniając rozbieżności pomiędzy tworam i pamięci nadawcy, który przekazuje informację swobodnie interpretującemu ją odbiorcy. Ów dysonans, tworzący dwie różne perspektywy, także interesuje Autora.

Skutki działania pamięci, rzutujące na dalsze zachowania jednostki, Habilitant lokuje w pracy pt. *Niestabilność*, natomiast proces zapominania ma mieć swoje odbicie w grafice pt. *Kurz na powiekach*. Niezmiennie dr Marcin Hajewski, jak „badacz”, analizuje procesy związane z pamięcią i jej dekonstrukcyjnym charakterem, koncentrując się na szczegółowym, noszącym znamiona autoterapii i arteterapii, ilustracyjnym opisie.

Dotyka także problemu doświadczania traum, piętna i negatywnych emocji, zarejestrowanych przez pamięć, która z racji swej niestabilnej natury, deformuje je i przeobraża w byty odległe od ich pierwowzorów. Zagadnienia te dotyczą wskazanych realizacji pt. *Pomiędzy cząsteczkami małych cząsteczek* oraz *Niewidzialna część samotności*.

Trzy ostatnie grafiki, należące do omawianego cyklu, pt. *Najciemniejsza część dnia, Czarna rzeka, Nic do zapamiętania* odnoszą się, jak wyjaśnia Autor, do sposobów ucieczki od złych wspomnień, aż do utraty poczucia sensu.

Następnie dr Marcin Hajewski wspomina o technologii, technikach oraz warsztacie. Wskazując na edukację fotograficzną oraz doświadczenia na polu litografii, przywołuje 2014 rok. Rozpoczął wówczas projekt badawczy, poświęcony technikom pokrewnym litografii: drukowi offsetowemu i aligrafii. Jednocześnie Habilitant rozważa kondycję polskiej litografii. Píše także o trudnościach, związanych z organizacją własnej pracowni litograficznej, co stanowiło impuls do zwrócenia się w kierunku alternatywnych, cieszących się małą popularnością w Polsce, wspomnianych wyżej technik. Zostały one, wraz z ich krótką historią, przybliżone w **Autoreferacie**. Wybory te pozwoliły Autorowi na zreformowanie własnego języka ekspresji, współbieżnego z zainteresowaniem przywoływaną wielokrotnie pamięcią oraz próbami odzyskania „utraconych obrazów” (*Autoreferat*, str. 19) w ramach formy dzieła plastycznego.

Podsumowując, jak już wspomniałam w powyższej analizie treści **Autoreferatu**, odczuwam niedosyt, związany z operowaniem językiem z zakresu podstawowej dyscypliny Habilitanta. Przekonywujące credo oraz „barwny” opis mechanizmów działania pamięci, frapującej Autora, nie zostały w żadnym stopniu zrównoważone przez rozbiór formalny własnego dzieła.

Pomimo tego, iż swoje rozważania dr Marcin Hajewski kończy puentą: „nie zapominajmy, że kłębiące się w zakamarkach pamięci nieprzewidywalne myśli, wyjątkowo mocno mogą zdominować chcącego wydobyć je na powierzchnię artystę i tym samym uwolnić go od celowego tłumaczenia się ze swoich zamierzeń” (*Autoreferat*, str. 17) uważam, że Habilitant uległ pokusie tłumaczenia się, koncentrując uwagę jedynie na bodźcach do pracy twórczej oraz tropach interpretacyjnych własnych realizacji.

Refleksje zawarte w tym logicznie poprowadzonym wywodzie można potraktować jako uniwersalne, niemniej jednak, w moim odczuciu, powinny być opracowane nieco syntetyczniej. Tym bardziej, że nie znalazły swojego odbicia w opisanych językiem plastycznym zabiegach warsztatowych, rozwiązaniach kompozycyjnych, czy środkach wyrazu, zastosowanych w cyklu grafik pt. *Myśl niezapowiedziana*.

(W Autoreferacie znajdują się także informacje, dotyczące aktywności wystawienniczej, dydaktycznej i organizacyjnej, do których wrócę poniżej.)

OCENA OSIĄGNIĘCIA ARTYSTYCZNEGO:

Zgodnie z wymogiem formalnym, Pan dr Marcin Hajewski wskazał jako osiągnięcie, będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, cykl grafik z lat 2015-2018, wykonany w technice offsetu pt. *Myśl Niezapowiedziana*:

1. „Distiller of thoughts” – 100 x 140 cm, offset na papierze, 2015
2. „Personal scar I” – 100 x 140 cm, offset na papierze, 2015
3. „Personal scar I-II” – 70 x 200 cm, offset na papierze, 2016
4. „Invisible part of loneliness” – 100 x 140 cm, offset na papierze, 2016
5. „The darkest part of the day” – 70 x 100 cm, offset na papierze, 2017
6. „Black river” – 70 x 100 cm, offset na papierze, 2017
7. „Dust on the eyelids” – 70 x 100 cm, offset na papierze, 2018
8. „Between particles of small particles” – 100 x 140 cm, offset na papierze, 2018
9. „Induction I” – 100 x 140 cm, offset na papierze, 2018
10. „Induction II” – 100 x 140 cm, offset na papierze, 2018
11. „Nothing to remember” – 70 x 100 cm, offset na papierze, 2018
12. „Instability” – 70 x 100 cm, offset na papierze, 2018

Powyższy cykl był eksponowany w ramach wystaw indywidualnych:

21.02.2018 – 18.03.2018

Myśl niezapowiedziana – Galeria Engram, GCK w Katowicach

23.03.2018 – 30.03.2018

Myśl niezapowiedziana – Galeria ASP, Dom Angielski w Gdańsku
29.09.2018 – 01.11.2018

Nicht angekündigter Gedanke – wystawa indywidualna w ramach międzynarodowego tygodnia kultury, Wieża Krakowska, Norymberga, Niemcy
13.03.2019 – 10.04.2019

Neohlášené myšlenky – Galeria Koridor, Uniwersytet Ostrawski, Ostrawa, Czechy

17.11.2021 – 17.01.2022

Marcin Hajewski – Grafika – Galeria 144 Grafiki, ASP w Łodzi

Na wstępie tej części recenzji, kilka technicznych uwag:

- W części DOKUMENTACJI POSTĘPOWANIA HABILITACYJNEGO pt. ***Pisemna dokumentacja dorobku artystycznego oraz informacja o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki*** dr Marcin Hajewski w ***Wykazie dorobku stanowiącego osiągnięcie naukowe lub artystyczne*** (str. 5, 6) informuje o cyklu trzynastu grafik, natomiast wymienia tytuły dwunastu. Jest to prawdopodobnie pomyłka, wprowadzająca informacyjny chaos.
- Podobna nieścisłość pojawia się w przypadku wystaw indywidualnych, upubliczniających dzieła habilitacyjne. We wspomnianym ***Wykazie*** (str. 5) Kandydat pisze o czterech, natomiast w ***Autoreferacie*** (str. 7) o pięciu, zamieszczonych powyżej.
- W treści ***Autoreferatu*** dr Marcin Hajewski posługuje się polskimi tytułami prac, natomiast wskazując osiągnięcia artystyczne, stosuje angielskie. Nie jestem przekonana do tego zabiegu. Uważam, że konsekwentnie Autor powinien operować tytułami w jednym języku.
- W wersji elektronicznej DOKUMENTACJI POSTĘPOWANIA HABILITACYJNEGO wszystkie fotografie prac zostały podzielone na dwie części i każda z nich znajduje się na oddzielnej stronie, wyświetlanej na ekranie. Taki zabieg przekłamuje prawidłowy odbiór. Dokumentacja elektroniczna powinna być zmodyfikowana wobec papierowej i dostosowana do oglądania jej na monitorze, co wydaje się oczywistą praktyką, w szczególności dla grafików.
- W dokumentacji brakuje (co wskazuje na to, że raczej nie powstały) tekstów krytycznych, dotyczących działalności artystycznej Kandydata.

Fotograficzna dokumentacja osiągnięcia artystycznego „Myśl Niezapowiedziana” (w wersji papierowej) umożliwia przeprowadzenie analizy oraz oceny dzieła habilitacyjnego. Cykl zaproponowany przez Pana Marcina Hajewskiego powstawał w dosyć rozległej przestrzeni czasowej - trzech lat, co, przy pierwszym oglądzie, może być powodem wrażenia niespójności w zakresie

kreacji formy. Pierwsza realizacja pt. „Distiller of thoughts” wyraźnie odbiega od pozostałych, z racji dosłowności przedstawienia, spowodowanej opracowaniem przedmiotu oraz rysunkowym traktowaniem całości.

Kolejne wydają się dojrzsze, zdecydowanie bardziej spójne i syntetyczne. Naznaczone poszukiwaniami w zakresie języka abstrakcji, z elementami geometrii, dla której kontrast stanowią ciekawe zabiegi linearne, ekspresyjne działanie kreski oraz tła, zniuansowane w sposobie walorowego, rysunkowo - malarskiego traktowania. Grafiki te działają bezkompromisowo, oparte na rytmie oraz wyrazistych kontrastach bieli i czerni, światła i cienia, nawarstwień i zagęszczeń równoważonych bardziej jednolicie traktowaną materią powierzchni („Personal scar I”, „Personal scar I-II” oraz „Invisible part of loneliness”). Język plastyczny jest wysublimowany, zastosowanie multiplikacji wzmacnia napięcie oraz dynamikę, wzmocnione dzięki okazałym (100x140 oraz 70x200 cm) formatom tych grafik. Uważam je za najciekawsze i najbardziej oryginalne prace tego cyklu. Dzięki sile działania zapadają w pamięć, czyniąc ich Autora rozpoznawalnym. Na polu sztuki i związanej z nią kariery akademickiej jest to niezwykle ważne.

Przekonywujący w swoim wyrazie dyptyk, w ramach omawianego cyklu, tworzą także grafiki o tytułach: „The darkest part of the day” oraz „Black river”, natomiast pozostałe prace, dokumentowane fotograficznie (w takiej kolejności, w jakiej wymieniłam na stronie 5 niniejszej recenzji), tworzą niejako odrębne, plastyczne światy, które pomimo rozbieżności w zastosowanych środkach wyrazu, w całość spaja ich zgeometryzowane, monochromatyczne i syntetyczne działanie plastyczne. W efekcie jednak różnice pomiędzy pracami mogą stać się walorem, a różnorodność i brak schematu w zakresie kompozycji oraz kształtów i brył działają na korzyść. Ten szeroki wachlarz poszukiwań pozwala stwierdzić, że Habilitant nie eksploatuje uporczywie rozwiązań już mu znanych, a przez to bezpiecznych i w efekcie mało twórczych, lecz raczej poszukuje nowych wyzwań oraz rozwiązań, zarówno w zakresie języka plastycznego, jak i zapewne warsztatu.

We wszystkich realizacjach habilitacyjnych na uwagę zasługuje wrażliwość tkanki graficznej, zróżnicowanej zarówno w obrębie sposobów traktowania powierzchni za pomocą kreski, linii, czy plamy, jak i niuansów w obrębie światła, cieni i półcieni oraz maksymalnie zawężonej, monochromatycznej gamy, sprowadzonej do bieli, całego spektrum szarości oraz czerni, tworzących bardzo szeroką rozpiętość tonalną. Przekonywującym zabiegiem są odbicia lustrzane, wzmacniające i monumentalizujące działanie tych realizacji. Zmysł obserwacyjny Autora, wnikliwość, dbałość o szczegół wymagający skupienia oraz koncentracji, użyte środki wyrazu plastycznego budują głęboki i tajemniczy, poetycki nastrój i przekaz tych prac.

Pozbawione podbudowy teoretycznej grafiki Marcina Hajewskiego niezmiennie działają, wywołując w odbiorcy emocje oraz wielopłaszczyznowe asocjacje.

W ramach punktu trzeciego *Autoreferatu* pt. *Działalność wystawiennicza* dr Marcin Hajewski syntetycznie opisał cztery wystawy indywidualne, upubliczniające cykl grafik pt. *Myśl niezapowiedziana*. Załączona dokumentacja fotograficzna tychże wystaw umożliwia pogłębiony odbiór prac. Dzięki niej czytelne są zabiegi ekspozycyjne, skala oraz klimat, który za pomocą światła, barwy ścian, czy też wpisania się w niestandardowe rozwiązania architektoniczne w przestrzeni wystawienniczej, aranżuje Autor.

W treści *Autoreferatu* Habilitant bardzo zdawkowo pisze o swoim warsztacie. Odsyła jednak do interesującego projektu, o którym wspomina także w kontekście pracy dydaktycznej. Nosi on tytuł: *Badanie naukowe „Algrafia i druk offsetowy jako alternatywne techniki druku płaskiego – proces badawczy poszukujący nowych technologii nawiązujących do zasad działania druku litograficznego”*. Opis znajdujemy w załączniku pt. *Fotograficzna dokumentacja pozostałych zrealizowanych utworów artystycznych i opublikowanych prac oraz dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego*. (str. 11-13) Dr Marcin Hajewski wyjaśnia, że przejęta przez ASP w Katowicach po Krajowej Agencji Wydawniczej prasa pozwoliła odtworzyć profesjonalny warsztat offsetowy. Wspomina przy tym o dwóch, podstawowych ścieżkach przeniesienia idei obrazu na matrycę: analogowej (działania za pośrednictwem fotografii lub manualne - tworzenie ręcznie matrycy w postaci kliszy na materiałach transparentnych a także bezpośrednia praca na powierzchni blachy) oraz cyfrowej. Podczas realizacji główny ciężar działań był kładziony na ścieżkę manualnej kreacji (np. intuicyjnie kredki i pędzle, imitujące pracę na kamieniu), a jako podłoże stosowano najcieńsze materiały transparentne (folie lub kalki), pozwalające na precyzyjniejsze odwzorowanie obrazu na blachę. Zdarzało się, że użyta klisza była naświetlana obustronnie, generując lustrzane odbicie obrazu. Po zakończeniu fazy tworzenia sprawnego warsztatu offsetowego nastąpił drugi etap badania, czyli odbijanie. „Poza realizacją własnych prac, warsztat służył mi również do prowadzenia działalności dydaktyczno-badawczej”, pisze Habilitant.

OCENA DOROBKU ARTYSTYCZNEGO:

Pisemna dokumentacja dorobku artystycznego oraz informacja o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki, stanowiąca część DOKUMENTACJI POSTĘPOWANIA HABILITACYJNEGO pozwala na wyciągnięcie wniosków, dotyczących aktywności artystycznej Habilitanta. Swoją uwagę koncentruję głównie na działaniach po uzyskaniu stopnia doktora, nie rezygnując oczywiście z możliwości porównania tych z wcześniejszymi.

Aktywność Habilitanta w ramach wystaw indywidualnych nie jest spektakularna, aczkolwiek istotny jest fakt wychodzenia poza własne środowisko oraz prezentacja prac w innych ośrodkach akademickich w Polsce. Równie skromnie wypada to na arenie europejskiej (wystawy zostały wymienione na str. 5 i 6 niniejszej recenzji). Duża większość wystaw dotyczy aktywności zbiorowej i dzięki temu prezentuje się ona bardziej imponująco, przez wzgląd na udział w prezentacjach międzynarodowych, umiejscowionych w prestiżowych instytucjach, związanych ze sztuką np. International Print Exhibition, Poland and Japan, Kyoto Municipal Museum of Art, Kyoto Japan 2010; Międzynarodowe Biennale Grafiki, Guanlan, Chiny 2011; Międzynarodowe Biennale Grafiki, 2016 ROC, National Taiwan Museum of Fine Arts, Taipei, Taiwan, 2016; Pierwsze Międzynarodowe Biennale Grafiki Yerevan, Armenian Center for Contemporary Experimental Art, Yerevan, Armenia, 2017; 5rd Graphic Art Biennial of Szeklerland, Transylvanian Art Centre Rumunia, 2020.

Jednocześnie w części DOKUMENTACJI poświęconej *Publikacjom dotyczącym twórcy* Habilitant podaje katalogi, wraz z numerami ISBN, w których opublikowano Jego prace. Natomiast w tej samej części pt. *Fotograficzna dokumentacja pozostałych zrealizowanych utworów artystycznych i opublikowanych prac oraz dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego w Działalności wystawienniczej* zamieszcza skany z tych katalogów oraz publikowane w nich grafiki swojego autorstwa, jak również zdjęcia z wystaw, którym powyższe katalogi towarzyszyły.

Fotograficzna dokumentacja pozwala na zapoznanie się z całym dorobkiem artystycznym Habilitanta. Przedstawione prace wskazują na dużą wrażliwość kolorystyczną, umiejętność operowania oraz łączenia różnych środków wyrazu. Ponadto dbałość o szczegół działający dla dobra ogólnego odbioru, stosowanie wyszukanych kompozycji pozbawionych schematów, posługiwanie się zarówno językiem ilustracji, jak i figuracji oraz abstrakcji, przenikających się wzajemnie. Każdy kolejny cykl, łącznie z habilitacyjnym, nosi znamiona coraz większej syntezy plastycznej. Świadczy to o dojrzałości Autora, podążającego drogą własnych, interesujących wyborów i poszukiwań, a co za tym idzie doświadczeń artystycznych, z których wyciąga wnioski. Owocem tej postawy są wyraziste realizacje plastyczne.

OCENA DZIAŁALNOŚCI DYDAKTYCZNEJ:

Dr Marcin Hajewski w punkcie czwartym *Autoreferatu* przedstawia etapy swojej pracy dydaktycznej, którą rozpoczął na ASP w Katowicach, po ukończeniu studiów w 2001 roku. Po otrzymaniu stopnia doktora sztuki w 2011 roku Habilitant (na stanowisku technologa) prowadził zajęcia, współpracując

z prof. Waldemarem Węgrzynem na kierunku Grafika Warsztatowa, w ramach zajęć na studiach wieczorowych. Od 2003 roku jako wykładowca wraz z prof. Józefem Budką współprowadził zajęcia w pracowni litografii na studiach jednolitych magisterskich. Jednocześnie od 2008 roku wraz z magistrem Arturem Olesiem prowadził Podstawy grafiki druku płaskiego. Jak deklaruje Habilitant, kieruje nim poczucie odpowiedzialności oraz motywacji, związanej z przekazywaniem młodym adeptom sztuki tajników warsztatu, skomplikowanej technologii, związanej z pracą na kamieniu oraz szerokich możliwości druku płaskiego, mało atrakcyjnego i popularnego w dobie mediów społecznościowych. Dr Marcin Hajewski pisze: „**Pomimo dwudziestoletniego doświadczenia wciąż poszukuję jak najefektywniejszej ścieżki, do tego jak rozmiłować studentów w tej trudnej technice.**” (Autoreferat, str. 22) To istotne, że zaangażowanie, jak i badania Habilitanta w zakresie aligrafii oraz druku offsetowego poszerzają ofertę wspomnianej pracowni o możliwość realizacji prac w tej drugiej technice.

Z kolei w *Pisemnej dokumentacji dorobku artystycznego oraz informacjach o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki* czytamy, że Kandydat w ramach projektu badawczego, rozpoczętego w 2013 roku, współpracował z firmą KOSMA - Michał Kosiński (firma specjalizująca się w obróbce metali i budowie maszyn). Uczestniczył dzięki temu w wytworzeniu aluminiowych blach grenowanych, przeznaczonych do aligrafii. W ramach tej współpracy zostały również usprawnione urządzenia ww. pracowni druku płaskiego oraz powstały innowacyjne rozwiązania i usprawnienia, dedykowane warsztatowi graficznemu.

W kontekście działalności dydaktycznej należy także wspomnieć, że dr Hajewski jest autorem dwunastu recenzji prac licencjackich i magisterskich oraz opiniodawcą działalności studentów, starających się o stypendia i staże. Warto dodać, że Habilitant brał udział w wymianie kadry pedagogicznej w ramach programu Erasmus we Francji w 2009 roku.

Na podstawie informacji, zamieszczonych w **DOKUMENTACJI POSTĘPOWANIA HABILITACYJNEGO** można stwierdzić, że Habilitant współprowadzi zajęcia, natomiast żadnych nie prowadzi samodzielnie. Mam nadzieję, że awans naukowy zmieni tę sytuację, pozwalając bardziej „rozwinąć skrzydła” na polu dydaktyki, ponieważ kwestie związane z organizacją tejże dydaktyki, zdają się być mocną stroną Kandydata.

OCENA DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACYJNEJ I POPULARYZATORSKIEJ:

W ostatniej, piątej części *Autoreferatu* Habilitant informuje, że podczas dwudziestu lat pracy w ASP w Katowicach przygotowywał semestralne wystawy sprawozdawcze, prezentacje studentów, pedagogów oraz zapraszanych

artystów poza uczelnią oraz organizował plenery. Prowadził także profil pracowni na Facebooku oraz dokumentację fotograficzną jej działań.

W ramach pracy na uczelni dr Marcin Hajewski był członkiem: Komisji Budżetowej, Rady Wydziału, Komisji Wyborczej, Zespołu do Spraw Promocji, Komisji Egzaminów Licencjackich i Magisterskich na kierunku Grafika, specjalność: grafika warsztatowa na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych; ponadto koordynatorem egzaminów wstępnych i dyplomowych.

Od 2015 roku Habilitant jest członkiem Komitetu Organizacyjnego Triennale Grafiki Polskiej. Współtworzył platformę cyfrową ułatwiającą przeprowadzenie konkursu TGP w formie online, którą ASP w Katowicach wykorzystuje także w organizacji innych konkursów. Szczegółowy i bardzo interesujący opis imponującej działalności w ramach ww. Komitetu dr Hajewski zamieścił w części pt. *Fotograficzna dokumentacja pozostałych zrealizowanych utworów artystycznych i opublikowanych prac oraz dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego*. „Organizacja wydarzenia jest jednym z elementów strategii kulturotwórczej mojej macierzystej Uczelni - Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach (pisze Habilitant) i wpływa na sposób postrzegania Śląska jako regionu, w którym medium graficzne stoi na bardzo wysokim poziomie. Wpływa to jednoznacznie na poprawę wizerunku miasta Katowice, przechodzącego obecnie udaną transformację z ośrodka industrialnego w kulturalny. (...) Komitet Organizacyjny od lat dokłada wszelkich starań, aby Wystawa Główna była produktem na najwyższym, światowym poziomie, co znajduje swoje potwierdzenie zarówno w opinii grafików z całego świata, jak i w fakcie zapraszania organizatorów TGP na prestiżowe konferencje i spotkania środowiskowe (USA, Chiny, Belgia, Białoruś, Rumunia).” (str. 8)

Ponadto dr Marcin Hajewski jest jednym z członków - założycieli ogólnokrajowego Stowarzyszenia Intergrafia, którego celem jest promowanie grafiki artystycznej oraz wspieranie i inicjowanie przedsięwzięć kulturalnych, wystawienniczych, artystycznych, czy naukowych, związanych z tą dziedziną sztuki. (str. 10)

Za działalność organizacyjną, indywidualną lub zespołową w latach 2009-2021, Habilitant został aż sześciokrotnie nagrodzony przez Rektora ASP w Katowicach.

KONKLUZJA:

Pan doktor Marcin Hajewski w sposób profesjonalny oraz atrakcyjny wizualnie przygotował rzetelną dokumentację swojego bogatego dorobku, przede wszystkim artystycznego i popularyzatorskiego, jaki i dydaktycznego oraz organizacyjnego. Zamieszczone informacje oraz fotografie potwierdzają fakt, że habilitacja powinna być przekonywującym manifestem samodzielności oraz dojrzałości.

Postawa artystyczna Kandydata jest wyrazista i ukształtowana, a Jego aktywność na polu sztuki istotna oraz znacząca. Wskazane do oceny, zrealizowane osiągnięcie artystyczne Pana doktora Marcina Hajewskiego spełnia wymóg oryginalności. Zastosowana artykulacja w cyklu grafik pt. *Myśl niezapowiedziana* jest interesująca, zarówno w towarzyszącej jej podbudowie teoretycznej, jak i praktyce artystycznej. Jednocześnie wpisuje się w wypracowaną, konsekwentną drogę rozwoju Habilitanta.

Bardzo istotne jest zaangażowanie Habilitanta w upowszechnianie wiedzy o grafice polskiej, szczególnie wśród młodych adeptów sztuki. Działania Pana doktora Marcina Hajewskiego w tym obszarze zdecydowanie wykraczają poza macierzystą uczelnię.

Przeanalizowane oraz poddane szczegółowej ocenie osiągnięcie artystyczne niewątpliwie stanowi znaczny wkład w rozwój dziedziny sztuki, dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, spełniając tym samym wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn. Dz. U. z 2023, poz. 742 z późn. zm.).

Wobec powyższego popieram wniosek Pana Doktora Marcina Hajewskiego o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

